

Hana Jana Hlaváčková

“Nejdůležitější je mluvit pravdu...”

Hana Jana Hlaváčková (roz. Urbanová) se narodila 11. října 1940 v Praze Janovi a Haně Urbanovým. Její otec působil jako lékař, kardiolog, matka ale lékařskou fakultu z důvodu uzavření vysokých škol nedostudovala, a tak pracovala jako zdravotní sestra v ordinaci svého manžela. Hanin dědeček (z matčiny strany) Juraj Slávik byl významným československým politikem a po konci druhé světové války byl jmenován velvyslancem v USA: „Dědeček měl pronajatou vilu ve Střešovicích a chtěl, abychom se tam nastěhovali.” vzpomíná paní Hlaváčková. To se také následně stalo, ovšem jenom na necelé dva roky, neboť posléze se v roce 1948 moci ujali komunisté, Juraj Slávik složil funkci a rozhodl se zůstat v Americe. V důsledku těchto událostí byla rodina z domu vystěhována.

Když bylo Haně čtrnáct let, zavolał si ji ředitel základní školy, aby jí sdělil, že dostal pokyn nepustit ji na střední. Nakonec to ale vymyslel tak, že Hana podá přihlášku na Střední odbornou školu chemickou, a že on prý kdyžtak řekne, že upozornění přišlo pozdě. Humanitně orientovaná Hana se tedy dostala na chemickou střední, na které pak také úspěšně odmaturovala.

Po ukončení studia dostala umístěnkou do továrny Barvy, laky Satelice: „To byla teda opravdu manufaktura, já jsem tam třeba plnila barvy do plechovek pomocí kuchyňských vah.” Doplnuje: „Továrnu naštěstí hned po dvou letech zavřeli a já zůstala bez místa.” Tehdy se jí ujal bývalý spolužák z průmyslovky, který se mezitím stal šéfem laboratoře na lékařské fakultě a nabídl jí tam místo. Hlavním šéfem byl prorektor Konopík, který byl s Haninou prací spokojen, a tak jí nabídl, že jí podepíše přihlášku na vysokou školu: „On si ovšem představoval, že půjdu na medicínu a strašně se zlobil, že chci jít na filozofickou fakultu, ale když já jsem na tom trvala, tak mi to nakonec podepsal.” Na filozofii, kterou Hana chtěla původně studovat, se už předtím dvakrát nedostala, tak se rozhodla, že zkusí obor dějiny umění. Vybavuje si, že jí tehdy někdo řekl, že na filozofii se se svým kádrovým posudkem prostě nemá šanci dostat a ať prý zkusí nějaký jiný obor. Na dějiny umění pak byla opravdu úspěšně přijata.

Velice ji zaujal český středověk, z něhož následně napsala i diplomovou práci (Pojetí prostoru v české malbě 15. století) a úspěšně vystudovala. Právě v období psaní diplomové práce si Hana koupila knihu od Jana Patočky

(Aristoteles, jeho předchůdci a dědicové), která ji naprosto uchvátila. A protože profesor Patočka zrovna v té době začal přednášet v Praze, začala jeho přednášky navštěvovat. Na ně docházel i její spolužák a budoucí manžel Ludvík Hlaváček.

Přednášky pokračovaly i nadále po jejich oficiálním zrušení v roce 1971, avšak tajně v bytech, kde se skupina asi dvanácti lidí scházela na filozofických seminářích. V tomto období manžel opět neměl práci, takže byli bez příjmu a žili z mateřských příspěvků a zeleniny, kterou jim jeden pán, nejspíš i ten, kdo byl na ně nasazen, dával: „Paní Hlaváčková! Mě už baví jen to zahradničení!" prý říkával. Scházení pokračovalo i po roce 1977, kdy byl profesor Patočka při jednom z výsledků zavražděn.

To všechny velice zasáhlo a Hana byla po jeho pohřbu sledována tři dny. Naštěstí jim zbyly jeho písemné práce, které pak skupina přepisovala aby se daly později publikovat. Hana vzpomíná, jak je měla schované v klavíru. Scházení skončilo ve čtvrtek po 17. Listopadu. Téměř se všemi účastníky pak v průběhu let ztratila kontakt.

Mezitím pracovala dva roky v Památníku národního písemnictví a posléze ve sbírkách starého umění Národní galerie. Tam dostala mimojiné na starost i sbírku ikon, s kterou si prý zpočátku moc nevěděla rady. Postupně se ale na ně stala odbornicí.

Po revoluci stála Hana Hlaváčková u založení Středoevropské univerzity v Praze. Ona a její dva přátelé Ivan Chvatík a Luboš Konečný se setkali s Georgem Sorosem a mluvili s ním o jejím založení. To se opravdu povedlo a Hana na ní začala vyučovat. Po přesídlení univerzity ještě dojížděla dvakrát za rok do Budapešti učit kurz dějin umění.

Ted' naše pamětnice žije v krásném pavlačovém domě na Malé Straně a ani v důchodu svojí práci neopouští. Věnuje se psaní, konkrétně jednomu kunsthistorickému článku, který se jí snad podaří co nejdříve publikovat.

Zpracovali Rozálie Faktorová, Heda M. Smolová, Adam Tůma a Kryštof Koděra.